

OBSAH

ÚVOD	9
------------	---

JAKUB ŠEDO

I. VOLEBNÍ PRÁVO A KLASIFIKACE VOLEBNÍCH SYSTÉMŮ	11
1. Úvod	11
2. Volební právo	12
3. Klasifikace volebních systémů	15
3.1 Většinové volební systémy	20
3.2 Semiproporční volební systémy	23
3.3 Poměrné volební systémy	24
3.4 Smíšené volební systémy	30
4. Shrnutí klasifikace	34

ROMAN CHYTILEK

II. ZKOUMÁNÍ VOLEBNÍCH SYSTÉMŮ	37
1. Zkoumání volebních systémů jako disciplína politologie	37
2. Maurice Duverger a Les Partis Politiques	40
3. Empirické studium volebních systémů	46
4. Strategické efekty volebních systémů	53
5. Volební design, volební reformy, politika volebního inženýrství a diskuse o možnostech a limitech volební expertízy	58
6. Závěr. Perspektivy zkoumání volebních systémů	62

ROMAN CHYTILEK, PETR HUŠEK

III. VĚTŠINOVÉ VOLEBNÍ SYSTÉMY	64
1. Systém relativní většiny (Single Member Plurality)	64
2. Dvoukolové systémy (Two-Round Systems)	74
2.1 Systém absolutní většiny v „čisté“ podobě (Absolute Majority Run-off, Majority)	77
2.2 Systém spojující absolutní většinu s relativní (Majority-Plurality)	79
2.3 Slabý („románský“) systém vícekolového hlasování („Romanic“ Majority)	82
3. Alternativní hlasování (Alternative Vote)	83
4. Doplnkové hlasování (Supplementary Vote)	89
5. Blokované stranické hlasování (Party Block Vote, PB)	91

ROMAN CHYTILEK, NIKOLA HYNEK

IV. SEMIPROPORČNÍ SYSTÉMY	94
1. Neomezené hlasování (Unlimited Vote)	94
2. Omezené hlasování (Limited Vote)	96
3. Kumulované hlasování (Cumulative Vote)	97
4. Jeden nepřenosný hlas (Single Non Transferable Vote, SNTV)	99
5. Schvalování (Approval Vote)	102
6. Bodování (Point Vote, Borda Rule)	103

VLASTIMIL HAVLÍK, JAKUB ŠEDO, DALIBOR ČALOUD

V. SYSTÉMY POMĚRNÉHO ZASTOUPENÍ	104
1. Obecná charakteristika systémů poměrného zastoupení	104
2. Klasifikace volebních systémů poměrného zastoupení	105
3. Systém jednoho přenosného hlasu	106
3.1 Základní varianty systému jednoho přenosného hlasu	109
3.1.1 Velikost volebního obvodu	109
3.1.2 Minimální počet preferencí vyžadovaný pro platnost hlasu	110
3.1.3 Řazení kandidátů na kandidátce	110
3.1.4 Způsob přenášení hlasů	111
3.1.5 Doplnování uvolněných mandátů	111
3.1.6 Ne/existence prémiových mandátů	111
3.2 Účinky STV	113
3.3 Hodnocení STV	114

4. Listinné poměrné volební systémy	116
4.1 Charakteristika kandidátní listiny	116
4.2 Volební formule	119
4.2.1 Systémy volební kvóty	120
4.2.2 Systémy volebního dělitele	124
4.2.3 Účinky volebních formulí na volební výsledky	126
4.3 Velikost volebních obvodů	127
4.4 Klausule	130
4.5 Počet úrovní rozdělování mandátů	132
4.6 Zhodnocení listinných poměrných systémů	135
5. Personalizované poměrné systémy	136
5.1 Německo	137
5.1.1 Přesahující mandáty	138
5.2 Nový Zéland	139
5.3 Skotsko a Wales	141
5.4 Bolívie	141

DALIBOR ČALOUĐ

VI. SMÍŠENÉ VOLEBNÍ SYSTÉMY	143
1. Základní proměnné	144
2. Typologie smíšených systémů	146
3. Nezávislá kombinace obou složek	147
3.1 Koexistenční systémy (coexistence)	147
3.2 Navrstvení (superposition, smíšené systémy s většinovými účinky, mixed-member majoritarian – MMM)	148
3.2.1 Rusko jako příklad navrstvení	149
3.3 Fúzní systémy (fusion)	151
4. Vzájemné propojení většinové (nominální) a proporční složky	151
4.1 Korekce (correction, smíšené systémy s poměrnými účinky, mixed-member proportional – MMP)	151
4.1.1 Itálie jako příklad korekce (mixed-member majoritarian with partial compensation)	152
4.2 Podmíněné systémy (conditional)	154
5. Supersmíšené systémy (supermixed systems)	155
6. Hodnocení smíšených systémů	157

MARIÁN BELKO

VII. VÝVOJ VOLEBNÍHO SYSTÉMU V ČESKÝCH ZEMÍCH OD ROKU 1848	158
1. Volební systémy v Předlitavsku v letech 1848–1918	158
1.1 Volební systém do Říšské rady	158
1.2 Volební systém na zemské a obecní úrovni	165
2. Volební systém v období první republiky (1918–1939)	168
2.1 Vývoj volebního systému do Národního shromáždění	169
2.2 Volební systém na ostatních úrovních	179
3. Vývoj volebního a ústavního systému v letech 1939–1948	180
3.1 Vývoj v období druhé republiky (1938–1939) a za války (1939–1945)	181
3.2 Období po skončení války do roku 1948	182
4. Volební systém komunistického Československa (1948–1989)	184
4.1 Volební systém v období mezi lety 1948 až 1954	184
4.2 Změna volebního systému v roce 1954	186
4.3 Federalizace ČSSR a související úpravy volebního systému	187
5. Vývoj volebního systému od roku 1989 do současnosti	189
5.1 Vývoj volebního systému do vzniku samostatné České republiky ...	190
5.2 Vývoj volebního systému pro volby Parlamentu ČR	198
5.3 Volební systémy na ostatních úrovních	207
PŘÍLOHA	
Volební systémy do (dolních komor) parlamentů	210
LITERATURA	226